

At the same time, the genre experimentation of the humorist can be traced, who modifies and fills smiles with a wide range of comic means – from play on words to depicting comic conflicts, stylization of contemporary literary-critical rhetoric. In fact, he creates «artistic» criticism in the genre of parody, cartoon, instant photography, sketch, feuilleton, etc., which are dominated by irony, a friendly smile, wit and laughter.

Key words: Ostap Vyshnya, smile, parody, cartoon.

Отримано: 14.10.2021 р.

УДК 141.311:2-12:001(477)Огієнко
DOI: 10.32626/2309-7086.2021-18-2.76-83

Alina Kruk

ORCID 0000-0002-0867-1410

Candidate of Philological Sciences

*Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages
Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University*

CONCEPT OF WATER IN THE WORKS OF T. HARDY, I. NECHUI-LEVYTSKYI AND I. OHIIENKO: COMPARATIVE STUDY

The article considers the concept of water on the material of Ivan Ohiienko's works, «The return of the native» by Thomas Hardy and «Mykola Dzheria» by Ivan Nechui-Levytskyi. The comparative analysis is carried out through the prism of thematic affinity. Water in its various manifestations, as well as common and distinctive features of the conceptual image are analyzed.

Key words: concept of water, image, picturesque outlook, natural landscape.

Water is an ancient archetypal image, it is considered as the source of life on Earth. The Slavs have always regarded water to be the first matter in the world. It is envisaged in mythology, religion, literary studies, and other sciences. Water is the basis of characters's life in folklore and fiction.

The concept of water on the material of literary works was studied by such scientists as I. Andrusiak, M. Drahomanov, I. Franko, M. Hrushevskyy, V. Kononenko, I. Ohiienko, P. Orlyk, O. Talanchuk, T. Tsepka, S. Sakovets, T. Yakovenko and others, and it has become a central issue for our research. The aim of the article is to reveal the concept of water on the material of Ivan Ohiienko's works, «The return of the native» by Thomas Hardy and «Mykola Dzheria» by Ivan Nechui-Levytskyi. There are many papers on scientific issues concerning Thomas Hardy, namely such scientists as H. Bloom, J. Bownas, D. Brown, D. Cecil, J. Dillion, S. Gatrell, J. Gibson, B. Hardy, G. Harvey, K. Ireland, A. Jackson, D. Kramer, M. Millgate, J. Peck, F. Pinion, F. Reid, R. Sumner, J. Sutherland, K. Wilson, M. Williams. The works of I. Nechui-Levytskyi were studied by literary critics I. Denysiuk, I. Koliada, V. Kononenko, M. Tarnavskyy, O. Tereshchenko, V. Tkachenko, V. Vlasenko, K. Sizov. We should also mention the observers who studied the scientific heritage of Ivan

Ohiienko, namely V. Matsko, O. Zavalniuk, I. Kuchynska, L. Liakhotska, V. Liakhotskyi, O. Gerus, O. Hryvniak, A. Marushkevych, G. Opanasiuk, T. Roniak, Y. Sokhatska, A. Surovyi, M. Tymoshyk, I. Tiurmenko. However, far too little attention has been paid to the problem of concept of water in writers' works. This issue has never been considered in the works of the authors in the comparative aspect. Therefore, the relevance of the article is that this issue is considered for the first time.

«The return of the native» by T. Hardy begins with a description of nature. In general we meet Egdon's paintings of natural beauty throughout the work of T. Hardy: «Only in summer days of highest feather did its mood touch the level of gaiety. Intensity was more usually reached by way of the solemn than by way of the brilliant, and such a sort of intensity was often arrived at during winter darkness, tempests, and mists» [7, p.5]. We find in the text not a simple general image of nature, but its concept with certain sub-content: «Then Egdon was aroused to reciprocity; for the storm was its lover, and the wind its friend» [7, p.5]. The author as an artist not only depicts landscapes, but reveals to the reader the surrounding reality, the life of those people. With the help of these landscapes, he tries to convey the mood, the settings of characters, as well as preparing for future events. With the help of natural description, the reader can draw a conditional picture of following events. Indy Clark notes: «As Hardy wrote in response to criticism of *The Return of the Native*, he wanted 'to fairly convey the spirit of intelligent peasant talk', to ensure the reader was focused upon 'the men and their natures' rather than the authenticity or otherwise of the dialect presented» [5, p.133].

«Mykola Dzheria», in its turn, begins with a description of Ukrainian landscapes, namely the river: «Широкою долиною між двома рядками розложистих гір тихо тече по Васильківщині невеличка річка Раствавиця» [2, p.34]. Next, the author describes the magnificent thick and tall willows among the green valleys, the village of Verbiivka, the white church, the bell tower among the green branches of old pears, white houses, gardens and meadows. The author adds a depiction of the river bank, where we can see «зелене-зелене море верб, садків, конопель, соняшників, кукурудзи та густої осоки» [2, p.34]. I. Nechui-Levytskyi continues his amazing natural painting: «От стеляться розложисті, як скатерть, зелені лави. Густа, як руно, трава й дрібненька, тонісінька осока доходить до самої води» [2, p.34-35]. Interestingly, the author compares the river with a snake: «Між м'якими зеленими, ніби оксамитовими, берегами в'ється гадюкою Раствавиця, неначе передражнює здорові річки, як часом маленькі діти передражнюють старших. А там далі вона повилась між високими вербами та лозами, що обступили її стіною з обох боків» [2, p.35]. The author begins his portrayal and combines it with water, because, according to I. Ohiienko, from ancient times people have noticed that water brings them and nature «велике добро, бо оживлює землю й робить її плодючою» [1, p.40]. I. Ohiienko adds: «Як окрема стихія, плодюча й родюча, вода була скрізь обожувана, як море, озеро, річка, копанка, джерело, криничка, колодязь» [2, p.40] and more.

Thomas Hardy portrays Eustacia Vye and Damon Wildevе's first meeting near the water. Wildevе signaled to Eustacia, throwing a pebble into the water, which meant he was on a date: «Thereupon the contour of a man became dimly visible against the low-reaching sky over the valley, beyond the

outer margin of the pool. He came round it and leapt upon the bank beside her» [7, p.69]. I. Nechui-Levytskyi also mentions water when Mykola first sees Nymfodora: «Перед ним блищала зелена левада, мліла проти сонця чиста вода в Раствищі, а по другий бік річки в березі стояла якась кругловида дівчина, брала воду й співала пісні» [2, p.35]. The author lovingly depicts what is happening near the water, alluding to its sanctity and spirituality. In this regard, the statement of I. Ohiienko is interesting: «Якраз посеред землі, десь в Єрусалимі, знаходиться ‘пуп (центр) землі’, і з нього випливають усі річки та моря, і вертаються туди ж» [1, p.40]. That is why water is highly revered, it is Holy, and it should never be spit on or defiled. I. Ohiienko says that «жива вода – це вода джерельна, що такою часто зветься і в Старому Заповіті; вона була особливо цілюща, і сильно шанувалася в усіх Індоевропейських народів. Хто нап’ється правдивої живої води, той набуває собі великої сили, а коли був недужий, зцілювався. Таку воду пили, купалися в ній, або окроплювалися нею. Ці ж вірування були поширені й серед нашого народу» [1, p.42]. We feel these beliefs when we read I. Nechui-Levytskyi’s work.

T. Hardy describes Eustacia as noble self-sufficient girl, with developed and slightly heavy forms, with a matte, blush-free face, but gentle as a cloud. «To see her hair was to fancy that a whole winter did not contain darkness enough to form its shadow» [7, p.75]. When her hair fell on her forehead, she remembered how the darkness of the night stole the sunset at dusk. Thomas Hardy mentions the concept of water even in Eustacia’s description: «Her presence brought memories of such things as Bourbon roses, rubies, and tropical midnight; her moods recalled lotus-eaters and the march in Athalie; her motions, the ebb and flow of the sea; her voice, the viola» [7, p. 76]. In depicting her image, the author gives many comparable and contrasting descriptions. And the part where the author portrays Eustacia, he calls «Queen of night» [7, p.15].

The author often considers changes in Eustacia’s mood, comparing them even with a drop of water under a microscope. «She could never have believed in the morning that her colourless inner world would before night become as animated as water under a microscope, and that without the arrival of a single visitor» [7, p.127]. And she even prayed always only when she wanted: «Her prayer was always spontaneous, and often ran thus, «O deliver my heart from this fearful gloom and loneliness; send me great love from somewhere, else I shall die» [7, p.80]. Hardy sometimes mentions various states of water, such as «rain, snow, ice, mud everywhere around» [7, p.142], in order to open and show Eustacia’s soul.

Our ancestors attributed sacred properties to water, believing that it is healing. People have always been careful with water, especially with old wells and streams. Here for example T. Hardy gives us a colorful description of the old well in Eustacia’s courtyard: «Strange humid leaves, which knew nothing of the seasons of the year, and quaint-natured mosses were revealed on the wellside as the lantern descended; till its rays fell upon a confused mass of rope and bucket dangling in the dank, dark air» [7, p.215]. The author adds the description of grapnel’s lowering: «Its smart impact upon the distant water reached their ears like a kiss» [7, p.215]. This drawing gives the well a certain fear, concealment, mystery, and at the same time wonder.

Anyone who reads the description of the river and pond in «Mykola Dzheria» can imagine silence, quietness, tranquility, rest, a pleasant feeling of

реасе. «Серед села Раствавиця входить в широкий ставок. Крутом ставка знов осокори та верби: то стоять рівною стіною, то збилися ніби в прездоровий круглий стовп, то пішли берегом, наче вирізаною зверху в зубчики оборкою» [2, p.35]. After such a description, everyone can imagine the rest of the villagers by the water after a caring week. I. Ohiienko notes that «вода – символ розмноження й парування, і таким уживається в наших ритуальних обрядах. Шлюби в слов'ян часто бралися над водою. І взагалі парування відбувалося при воді» [1, p.46]. I. Ohiienko notes that «який би бік життя ми не взяли, ми скрізь побачимо, що народ наш виявляє себе окремим, своєрідним народом, народом з самостійною культурою» [4, p.21] and reviews more: «народ український утворив свої звичаї, як от – родини, хрестини, похорон, свої вірування й переконання, утворив свої обставини життя» [4, p.21], which is quite appropriate and can be envisaged in «Mykola Dzheria». A special place in «Mykola Dzheria» is given to the image of river. It is one of the most commonly used visions. The river is also a corner of the native Motherland, where the state of mind of lyrical hero, which corresponds to the moods of nature, changes. «Усі вулиці в Вербівці ніби зумисне обсажені високими вербами: то поросли вербові кілки тинів. Усе село наче в розкішних алеях» [2, p.35]. I. Ohiienko's words should also be mentioned here: «Верба відганяє від хати злі сили й хвороби» [1, p.55]. And indeed the whole work «Mykola Dzheria» is permeated with the image of willows, even the very name of the village the author takes «Verbivka», which is derived from willow.

I. Nechui-Levytskyi also regards the Dniester River, the Dniester estuary, and the Black Sea. Here we can recall the amazing description of the high Bassarabian shore on the other side of the Dniester estuary: «Бурлаки зійшли на крутий берег над лиманом і стали над кручею: перед ними заблищав широкий лиман. Сонце високо стояло на небі. Хоч була рання весна, але надворі було вже гаряче, як серед літа. З лиману повіяло холодком. Картина за лиманом була дуже пишна» [2, p.92]. All this was beautiful, but alien and unfamiliar to Mykola. «Зелені, як пух, чагарі тяглись по обидва боки Дністра й понад лиманом широкою смугою. Між ними подекуди блищали озера, а над озерами й чагарями високо піднімались гори, вкриті лісами» [2, p.93]. The author represents the bay and the Black Sea in a very original way: «Продовжасте озеро на двадцять верстов вганялося в степ і блищало між крутими берегами, неначе вкрите легким прозорим покривалом з туману. Місцями кругом озера, а найбільше коло білої пересипі, ніби тонули в зеленій воді високі, густі, як ліс, очерети та оситняги, а за пересип'ю синіло Чорне море, піднімалося все вгору, зливалось далеко за туманом на небі, з золотим світом сонця, стояло ніби сумна далека чорна гора» [2, p.100].

And how colorfully I. Nechui-Levytskyi depicts the moment when Mykola was hiding at sea. Mykola was at sea for the first time. His firm soul was a little frightened, but his grief was heavier than the waves of the sea. Here rain appears, on the one hand, as a habitual natural phenomenon, and on the other – as a sign of the life cycle. «В море впало кілька здорових важких крапель дощу, а за ними разом несподівано загув страшний вітер, кинув човен вгору, як трісочку» [2, p.110]. The author wants to emphasize that it was the soul of Mykola which cried. Everything was so scary and unknown to him.

«Посипався, як з решета, наглий краплистий дощ, а далі полив як із відра. Море застогнало й загуло, як сосновий бір в час бурі» [2, p.110]. In the work, water seems to appear as a living being that has poured its anger on man. The rain becomes as fate, and man is unable to resist it and is forced to admit his helplessness in the face of raging element. «Берег закутався в туман та в дощ. Сонце зайшло з хмари. Все змішалось в одну мить і злилось докупі: і земля, й море. На морі стало поночі, і тільки вітер свистів, шипів та ревів, як звір» [2, p.110]. The author portrays the water element, which manifests itself in endless rain and is considered hostile to man. «Вода почала заливать човен. Високі білі гребені бились об дошки, підсакували вгору, перелітали через човен. Микола почав виливати воду з човна пригорщами» [2, p.110].

At that time Мокрина was sitting on the shore in the hut and, looking at the terrible sea. She was crying like a small child, and she did not take her eyes off the place where Мykola's boat was standing on the sea. But then everything calmed down. The storm subsided, the sun shone brightly from behind the clouds, the sky above the sea turned gray, and a lush rainbow was shone in the blue sky. «Вона обперлася одним дуже широким кінцем об море, а другим потяглася далеко за озеро, за плавні в рівний широкий степ. Червоні, жовтогарячі й жовті веселчані смути були такі ярі, неначе горіли тихим полум'ям, а через широкий край веселки, розстелений, як павичевий хвіст, по морі, було ясно видко зелене море, білі гребені на хвилях, пофарбовані то червоним, то жовтим, то синім кольором веселки» [2, p.110]. I. Ohiienko writes that «хмари вважаються джерелом плодючої сили, тому так само були рано обожені. Походять вони з Неба, це збірник небесних вод, воздушний океан. Воду з річок подає до Неба великий смок, веселка чи рай-дуга (в Рай дуга): вода йде в хмари, а звідти падає дощем» [1, p.43-44]. I. Nechui-Levytskyi continues: «Веселка захопила й корабель з його мокри-ми вітрилами і неначе вкрила його якоюсь пишною дорогою тканиною» [2, p.110]. According to ancient beliefs, as I. Ohiienko notes, «Господь часто являвся в Огні та в Хмарі» [3, p.384]. And here we see that after the storm, the rainbow appeared as God's grace, a hint of God's help and quick salvation.

T. Hardy describes Clym Yeobright's thoughts on top of the Rain Mound. Clym looked at the moon and thought that on his way home to work in this secluded place, he envisioned liberation from annoying social conventions, and they turned out to be here. At that moment, even more than ever, he longed to move to another world. «His eye travelled over the length and breadth of that distant country – over the Bay of Rainbows, the sombre Sea of Crises, the Ocean of Storms, the Lake of Dreams, the vast Walled Plains, and the wondrous Ring Mountains – till he almost felt himself to be voyaging bodily through its wild scenes, standing on its hollow hills, traversing its deserts, descending its vales and old sea bottoms, or mounting to the edges of its craters» [7, p.230].

Clym's mother was against the relationship between her son and Eustacia. The author emphasizes the strained relationship between mother and son, with the help of weather conditions: «The weather was far different from that of the evening before. The yellow and vapoury sunset which had wrapped up Eustacia from his parting gaze had presaged change. It was one of those not infrequent days of an English June which are as wet and boisterous as November. The cold clouds hastened on in a body, as if painted on a moving slide. Vapours from other continents

arrived upon the wind, which curled and parted round him as he walked on» [7, p.246]. Despite this, Clym and Eustacia loved each other. In a section entitled «The Rencounter by the Pool» [7, p.281] the author describes the relationship between Clym and Eustacia: «When it rained they were charmed, because they could remain indoors together all day with such a show of reason; when it was fine they were charmed, because they could sit together on the hills» [7, p.281]. The author shows the unpleasant conversation between Clym's mother and Eustacia by the water too. «The excited mother then withdrew, and Eustacia, panting, stood looking into the pool» [7, p.288]. With the help of mutilated trees, the author depicts the state of mind of Clym's mother when she went to visit her son. «The trees beneath which she sat were singularly battered, rude, and wild, and for a few minutes Mrs. Yeobright dismissed thoughts of her own storm-broken and exhausted state to contemplate theirs. Not a bough in the nine trees which composed the group but was splintered, lopped, and distorted by the fierce weather that there held them at its mercy whenever it prevailed. Some were blasted and split as if by lightning, black stains as from fire marking their sides, while the ground at their feet was strewn with dead fir-needles and heaps of cones blown down in the gales of past years» [7, p.327-328].

A prominent place in the works of both writers is given to rain. I. Ohienko writes that «в народньому світогляді вода одухотворюється, і ми кажемо: Дощ іде (а не падає)» [1, p.41]. Not only I. Nechui-Levytskyi mentions rain in his novel, but T. Hardy too. «Wildevе waited, slightly sheltered from the driving rain by a high bank that had been cast up at this place» [7, p.437]. As Wildevе waited for Eustacia to flee, he saw Clym looking for Eustacia, his beloved wife. «Wildevе did not speak, in the hope that Clym would pass by without particular inquiry. While they both hung thus in hesitation a dull sound became audible above the storm and wind. Its origin was unmistakable – it was the fall of a body into the stream in the adjoining mead, apparently at a point near the weir» [7, p.438]. In «The return of the native» rain is a sign of separation and sorrow. «Shadwater Weir had at its foot a large circular pool, fifty feet in diameter, into which the water flowed through ten huge hatches, raised and lowered by a winch and cogs in the ordinary manner. The sides of the pool were of masonry, to prevent the water from washing away the bank; but the force of the stream in winter was sometimes such as to undermine the retaining wall and precipitate it into the hole» [7, p.439]. And in this reservoir Eustacia and Wildevе, who wanted to save her, died. Only Clym survived in this love triangle. Here the author writes: «Yet, upon the whole, neither the man nor the woman lost dignity by sudden death. Misfortune had struck them gracefully, cutting off their erratic histories with a catastrophic dash, instead of, as with many, attenuating each life to an uninteresting meagreness, through long years of wrinkles, neglect, and decay» [7, p.451]. The force of water is opposed to the earth and, as a moving principle, brings death and suffer to people. Here water is perceived as a force hostile to man and his conqueror. Also worth mentioning is Jacqueline Dillion's quote: «As the effigy becomes 'permeated' with pins, rainwater begins to penetrate Eustacia's body. Soon after the effigy of Eustacia was melting to nothing, the real Eustacia drowns in the weir» [6, p.53]. We can't know for sure whether Eustacia's death is a punishment for something, a common fate, or Susan's revenge for her son. «The reader is never told of Susan's reaction to the drowning, or of any community intelligence about the coincidence, or link, between the waxen image and the death» [6, p.53-54]. The reader cannot fully understand this.

When T. Hardy expresses the pain and feelings of Thomasin, who was Wildeve's wife at the time, he recalls the changes of the seasons: «The spring came and calmed her; the summer came and soothed her; the autumn arrived, and she began to be comforted, for her little girl was strong and happy, growing in size and knowledge every day» [7, p.452]. Thomasin and her daughter inherited all of Wildeve's property and began living their quiet, ordinary lives. «Winter again came round, with its winds, frosts, tame robins, and sparkling starlight. The year previous Thomasin had hardly been conscious of the season's advance; this year she laid her heart open to external influences of every kind» [7, p.454].

The concept of water is accompanied by the authors throughout the plot, until the very end. Take, for example, Mykola, who at the end comes home and saw that Nymydora isn't alive: «Джеря мовчки вийшов з хати, перейшов двір, пішов у садок, а далі пішов на город, на леваду понад річкою. Високо й густо розрісся вишник, що він насадив, неначе зелене гніздо; через його навіть не промикувавсь промінь сонця. Верби коло тину стали дуплинасті і взяли-ся порохнею. Микола шукав очима тієї старої гіллястої груші, з-під котрої він вперше побачив Нимидору, як вона брала з Раставиці воду» [2, p.136].

The concept of water permeates all the work of T. Hardy, I. Nechui-Levytskyi and I. Ohiienko. We find water as a river, pond, sea, lake, well, rain, snow, ice and more. The authors treat the concept of water with great love and respect. Water in all manifestations can be something bright, unforgettable, something pleasant and useful. Although in other cases we see the depiction of water as something terrible, hateful and even lethal.

Список використаних джерел і літератури:

1. Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу: іст.-реліг. моногр. Київ: АТ «Обереги», 1992. 424 с.
2. Нечуй-Левицький І.С. Микола Джеря. *Зібрання творів*: у 10 т. Київ: Наукова думка, 1968. Т. 3. С. 34-142.
3. Огієнко І. Рідна мова. Київ: Наша культура і наука, 2010. 436 с.
4. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. Київ: Вид-во Книгарні Є. Череповського, 1918. 272 с.
5. Clark I. Thomas Hardy's Pastoral. An Unkindly May. London: Palgrave Macmillan, 2015. 217 p.
6. Dillion J. Thomas Hardy: Folklore and Resistance. London: Palgrave Macmillan, 2016. 206 p.
7. Hardy T. The Return of the Native. London: Penguin Popular Classics, 1994. 486 p.
8. Ireland K. Thomas Hardy, Time and Narrative. A Narratological Approach to his Novels. N.Y.: Palgrave Macmillan, 2014. 291 p.

References:

1. Ilarion, mytropolyt. Dokhrystyianski viruvannia ukrainskoho narodu: ist.-relih. monohr. Kyiv: AT «Oberehy», 1992. 424 p.
2. Nechui-Levytskyi I.S. Mykola Dzheria. [U:]. *Zibrannia tvoriv*: u 10-ty tomakh. Kyiv: Naukova dumka, 1968. T. 3. P. 34-142.
3. Ohiienko I. Ridna mova. Kyiv: Nasha kultura i nauka, 2010. 436 p.
4. Ohiienko I. Ukrainska kultura: korotka istoriia kulturnoho zhyttia ukrainskoho naroda. Kyiv: Vyd-vo Knyharni Ye. Cherepovskoho, 1918. 272 p.

5. Clark I. Thomas Hardy's Pastoral. An Unkindly May. London: Palgrave Macmillan, 2015. 217 p.
6. Dillion J. Thomas Hardy: Folklore and Resistance. London: Palgrave Macmillan, 2016. 206 p.
7. Hardy T. The Return of the Native. London: Penguin Popular Classics, 1994. 486 p.
8. Ireland K. Thomas Hardy, Time and Narrative. A Narratological Approach to his Novels. N.Y.: Palgrave Macmillan, 2014. 291 p.

У статті розглядається концепт води на матеріалі творів «Повернення додому» Томаса Гарді, «Микола Джеря» Івана Нечуя-Левицького та окремих праць Івана Огієнка, здійснюється порівняльний аналіз крізь призму тематичної спорідненості. Проаналізовано образ води у різних її проявах, а також спільності та відмінності концептуального зображення.

Концепт води пронизує усю творчість Т. Гарді, І. Нечуя-Левицького та І. Огієнка. Ми зустрічаємо воду як річку, ставок, море, озеро, криницю, дощ, сніг, лід та ін. Зображуючи мальовничі пейзажі, природні красиви місцевостей, автори відкривають перед читачами навколишню дійсність, життя народу, передають умонастрій персонажів, а також готують до наступних подій.

У творі «Микола Джеря» І. Нечуя-Левицького, можна відчитати порівняння українських красивидів з чимось святим. За словами І. Огієнка (митрополита Іларіона), з давніх давен люди запримітили, що вода приносить їм і природі велике добро, бо оживлює землю й робить її плодючою. Вода як окрема стихія, плодюча й родюча, вода була скрізь обожувана, як море, озеро, річка, копанка, джерело, криничка, колодязь.

Як Т. Гарді так і І. Нечуй-Левицький перші зустрічі коханих зображують біля води. І. Огієнко зазначає, що вода – це символ розмноження й парування, і таким уживається в наших ритуальних обрядах. Шлюби в слов'ян часто бралися над водою. І взагалі парування відбувалося при воді.

Воді наші предки приписували священні властивості. Вони вважали, що вода є лікувальною. До води люди завжди ставились обережно, особливо до старих криниць і струмків. Саме Т. Гарді різнобарвно подає нам опис старого колодязя на подвір'ї Юстасії, надаючи образу криниці певної загадковості, прихованості, таємничості та, в той же час, дивовижності.

Особливе місце у творі І. Нечуя-Левицького відведено образу річки обсаженої вербами. Вона є одним із найчастіше вживаних образів. І. Огієнко говорить, що саме верба відганяє від хати злі сили й хвороби. А й дійсно весь твір І. Нечуя-Левицького пронизаний образом верб, навіть саму назву села автор взяв «Вербівка».

Інший вагомий прояв води, який згадується в обох творах є дощ. Саме дощ виступає, з одного боку, як звичне природне явище, а з іншого – як ознака круговерті життя. У творі І. Нечуя-Левицького дощ стає фатумом. Людина не в змозі протистояти йому і змушена визнати своє безсилля перед стихією, що розбушувалася. Хоча пізніше автор описує появу веселки, натякаючи на Боже помилування та порятунк головного героя.

Дощ згадується і в творі Т. Гарді. Саме тут дощ постає ознакою розлуки та журби. Стихія води протиставляється землі і, як рухливий початок, несе людям загибель та страждання. В творі «Повернення додому» вода сприймається як сила, ворожа людині і переможець її.

Ключові слова: концепт води, образ, мальовничий пейзаж, природний красивид.

Отримано: 29.10.2021 р.